

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 § i lagen om arvodet till republikens president

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om arvodet till republikens president ändras. Enligt förslaget ska det årliga arvodet till republikens president justeras från nuvarande 126 000 euro till 160 000 euro. Arvodets belopp har senast justerats den 1 april 2013. Eftersom förtjänstnivå-indexet har stigit avsevärt under presidentens ämbetsperiod, är det behövligt att justera arvodet inför den nya ämbetsperiod som inleds 2024. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 mars 2024.

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Enligt 1 § 1 mom. i lagen om arvodet till republikens president (1152/2011) är det årliga arvode som republikens president får för sitt ämbetsuppdrag 126 000 euro.

Enligt 26 § i den regeringsform som föregick nuvarande grundlag uppbär republikens president en årlig gottgörelse för sitt ämbetsuppdrag. Gottgörelsens belopp fastställs genom lag och kan varken ökas eller minskas under tiden för presidentens uppdrag. Gällande grundlag innehåller ingen motsvarande bestämmelse och därmed har det ansetts möjligt att ändra presidentens arvode under ämbetsperioden. I regel har arvodet till republikens president ändå under den gällande grundlagen justerats enligt tidigare praxis. Detta har skett vid utgången av presidentens ämbetsperiod med tanke på den kommande presidentens ämbetsperiod. Justeringen har gjorts så att den motsvarar kostnadsnivåns utveckling. Grundlagsutskottet har konstaterat (GrUB 5/2011 rd, s. 2/I och GrUB 3/2006 rd, s. 1/II) att det i linje med principen i den tidigare regeringsformen är viktigt att lagstifta om justeringar av arvodet i god tid innan ämbetsperioden för varje president börjar.

Den senaste gången som arvodets belopp justerades i samband med utgången av presidentens ämbetsperiod var hösten 2011, då arvodet fastställdes till 160 000 euro från och med den 1 mars 2012. Dessförinnan justerades arvodets belopp våren 2006, då arvodet fastställdes till 126 000 euro från och med den 1 mars 2006. Därutöver justerades arvodets belopp våren 2013, då arvodet fastställdes till 126 000 euro från och med den 1 april 2013. Republikens president Sauli Niinistö föreslog i ett brev till statsministern, daterat den 27 december 2012, att man som ett led i sparåtgärderna inom den offentliga ekonomin vidtar åtgärder för att ändra lagen om arvodet till republikens president så att arvodet återställs till den nivå som fastställdes från och med den 1 mars 2006. Vid utgången av ämbetsperioden före den nuvarande, alltså vid årsskiftet 2017–2018, justerades inte arvodets belopp.

Enligt 2 § i lagen om arvodet till republikens president och 87 § i inkomstskattelagen (1535/1992) är presidentens arvode samt bostadsförmån och andra förmåner skattefria.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid statsrådets kansli i samarbete med republikens presidents kansli och finansministeriet.

2 Förslagen och deras konsekvenser

Enligt propositionen ska arvodet till republikens president justeras från och med ingången av den ämbetsperiod som inleds 2024 i förhållande till förändringarna i förtjänstnivåindexet för statssektorn. Vid beräkningen av höjningens storlek bör det beaktas att lönenivån lär stiga även under den kommande ämbetsperioden för republikens president. Beräkningen av arvodet baserar sig på utvecklingen och den uppskattade utvecklingen av det statliga förtjänstnivåindexet 2012–2024. Beräkningen är gjord utifrån finansministeriets prognoser. Förtjänstnivåindexet för statssektorn väntas stiga med totalt 27,2 procent från 2012 till 2024. En justering av arvodet i enlighet med indexhöjningen skulle motsvara en ökning av arvodet från nuvarande 126 000 euro till drygt 160 000 euro.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås det att arvodet höjs till 160 000 euro per år.

När arvodets belopp senast höjdes i samband med utgången av presidentens ämbetsperiod hösten 2011 fastställdes arvodet till 160 000 euro från och med den 1 mars 2012 på grund av höjningar av förtjänstnivåindexet och konsumentprisindexet. På initiativ av republikens president återställdes dock arvodet från och med den 1 april 2013 till den nivå som gällde från och med den 1 mars 2006, det vill säga 126 000 euro. Således skulle det också ha varit möjligt att beräkna den indexbaserade justeringen av arvodet enligt det belopp som fastställdes från och med den 1 mars 2012, 160 000 euro, varvid det nu föreslagna arvodet hade varit drygt 200 000 euro.

Arvodet till republikens president betalas månatligen. Justeringen av arvodet på det sätt som föreslås i propositionen medför en utgiftsökning på cirka 28 000 euro för tio månader år 2024. Ökningen av utgifterna har beaktats i budgetpropositionen för 2024 vid dimensioneringen av anslaget under moment 22.01.01. (Arvodet till republikens president). Under de därpå följande åren uppgår utgiftsökningen till 34 000 euro per år.

Avsikten är att arvodet enligt den lagändring som föreslås i denna proposition ska gälla för republikens presidents ämbetsperiod. Enligt det vedertagna förfarandet kommer behovet av att justera arvodet att bedömas nästa gång 2029.

Med anledning av den övergångsbestämmelse som tillämpas på den ändring av presidentens arvode som trädde i kraft den 1 april 2013 innebär den föreslagna justeringen enligt denna proposition en höjning av den pension som betalas till den som innehaft ämbetet den 1 april 2013 eller därefter och av den familjepension som beviljas dennes efterlevande make och barn. Bestämmelser om dessa pensioner finns i lagen om republikens presidents rätt till pension (40/1994).

3 Ikraftträdande

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 mars 2024.

4 Förhållande till andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 1 § i lagen om arvodet till republikens president

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arvodet till republikens president (1152/2011) 1 § 1 mom., sådant det lyder
i lag 215/2013, som följer:

1 §

Det årliga arvode som republikens president får för sitt ämbetsuppdrag är 160 000 euro.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 9 oktober 2023

Statsminister

Petteri Orpo

Lagstiftningsråd Päivi Pietarinen

Lag

om ändring av 1 § i lagen om arvodet till republikens president

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arvodet till republikens president (1152/2011) 1 § 1 mom., sådant det lyder
i lag 215/2013, som följer:

Gällande lydelse

1 §
Det årliga arvode som republikens president
får för sitt ämbetsuppdrag är 126 000 euro.

Föreslagen lydelse

1 §
Det årliga arvode som republikens president
får för sitt ämbetsuppdrag är 160 000 euro.

Denna lag träder i kraft den 20 .
